

ŞİİR VE GELENEK ÜZERİNE KONUŞMALAR/ondokuz

M. Ragıp Karcı

Konuşturan: **Tayyib Atmaca**

Önünüzde tarihi bir kapı var ve siz bu kapıyı elinizde avuç alanınızı aşan bir usta elinde düğülmüş bir açar ile sözün kapısını açtığınızda gelenek ve şiir üzerine döşediğiniz, ruh ve gönül iççiliği ile süslediğiniz şiir otağı nasıl meydana geldi?

Önce şiirle ilgili bir dil meselesini mütalaa etmeliyim. Sorudaki açar kelimesi bir zamanlar büyük diye bildiğimiz insanların dil devrimi denilen kültür talanına İslam adına omuz verdikleri günleri hatırlattı. Bu tür kelimeler özellikle Ataç ve onun takdir ettikleriyle, onu takdirle birlikte taklit edenlerin lisan ve irfan sahamıza sıktıkları mermilerdir. Bu bakımdan o sözcüğü sahiplenmiş olman gibi bir garabeti düşünerek rahatsızlığımı ifade etmiştim.

Gelelim şiire, benim şiir üzerine döşediğim işçilik iltifatına teşekkür ederim. Gönül iççiliği meselesinde de idrak ve irfanını takdir makamında olmamakla birlikte hayret ve hayranlığımı belirtmeliyim. Şiirin anlaşılması da idrâki de fehmedilmesi de zordur. Kullandığım kelimeler aynı mânâyı ifade etseler de aralarındaki incelik farkını da okuyucunun takdirine bırakıyorum.

Şiirin aslında senin benim şiirime atfettiğin hâssiyeti taşıması gerekir. Benim şiirim de üzerinde yaşadığımız toprağın bize emzirdiği irfan ve medeniyet sütünden beslenir. Yahut ben ağzımı, dışarıdan uzatılan birçok memeye göz ucuyla bile bakmadan kendi toprağımın memesine uzatıyorum. Övünmek gibi olacak ama olsun, benim şiirim kadim şiirin teknik malzemelerinden olan vezin, redif gibi hususiyetlerini taşımasa bile hakiki şiir okuyucusu tarafından göz ardı edilmedi. Ayrıca gerçekten aruz bilen birinin benim şiirimi okurken o lezzeti alacağını biliyorum. Şiir Allah'ın bize insandaki gönül denilen varlığı musahhar kılmamız için ihsan ettiği bir sanattır. Bu bakımdan senin iyi niyetini tenzih ederek AÇAR sözünün ve o meydana icat edilmiş bütün sözlerin idrakimizi yamultucu tehlikeler taşıdığını da belirtmek isterim. Gelenek dediğimiz şey tek tek fertler olarak millet olma vadisinde Allah'ın gününe kadar olan çizgide bize verilen bir başka nimettir. O nimet bana şiirle verildi. O nimeti taşıyanların irfan caddesinde bir cemile olarak sağa sola bıraktıkları kadarını toplayıp biriktirerek yükümü tuttum. Bu yoldan geçenler aklıma ilk gelen ustalarım Ercişli Emrah, Pir Sultan Abdal, Karacaoğlu, Âşık Ömer, Gevherî, Hz. Fuzûlî, Hz. Fasih, Hz. Mevlânâ ve ila âhir. Allahın benim kismetim olarak ihsan buyurduğu nimeti onların elinden dilinden aldım. Otağımın direklerini de çadırını da onların feyzi ile kurdum. Ustalığım da yıllarca ellerine su yerine gözyaşı dökerek yaptığım çıraklıktan sonra ortaya çıktı. Mesele budur. Ustalık kazanmak yerine tecrübeleri değerlendirmek desek daha iyi olur.

Yanınıza genç bir şair adayı geldi, elinde üç beş tane şiiri var ve günümüz şairlerinin parmak izlerini taşıyan ya da taşımayan şiir eskizlerini size sunarak “ağabey bu şiirlerimi bir bakar mısınız, benden şair olur mu?” dedi. Bu şair adayının yol hazırlığı gönül çantasında neler olmalı?

Bir kere geçmişteki bir kaç maceradan sonra yanıma kimse gelip de bana şiirini sunan artık kalmadı. Şöyle bir örnek vereyim: Şiir bir sanattır. Sanatı da içinde ihtiva etse de bir zanaat olan mesela marangozlukla karşılaştırırsak daha kolay anlaşılır: Eskiden babalarımız bizleri okul çağında iken yaz tatillerinde her hangi bir ustanın yanına çırak verirdiler. Her hangi bir meslekte çıraklık makamına çıkmak bile en az üç yılını alır, kalfalık içinse okuyucular hesap etsinler. Ben hesap ettiğimde bu süre en az yedi yıldır. Şimdi düşünelim: Şiir dediğimiz sanat meselâ dülgerlik kadar da bir haysiyete sahip değil midir? Türkiye Yazarlar Birliği'nde şiir dersleri yaparken bu örneği verdiğim şair adayları yıllar sonra ya şiiri bıraktılar yahut benim arkamdan söverek kendi yollarına gittiler. O senin tarif ettiğin şiir böyle çıktı ve revaçta olan da şimdi odur. Benim üç yıl beş yıl diye tahminen verdiğim süre şair adayının idrâk ve irfan çantasını doldurma süresidir. Yoksa gönül çantası denilen torba bülûğa eren her gencin sahip olduğu bir şeydir. İçinde şüphesiz bir güzellik bulunur, ancak o güzelliklerin şiir gibi bir yürek sofrasına sunulması için gerekli olan malzemeler de arz ettiğim gibi irfan ve idrâk tarlasından toparlanacak malzemelerle olur. Örnek olarak Fuzûlî'nin buyurdıkları ilim meselesi ele alınabilir. Diyanının dibacesinde ilim olmadan şiirin laf ü güzaf olacağını anlıyoruz. Yine kendisinin buyurduğu *Aşk imiş her ne var ise âlemde/ İlm bir kıyl ü kâl imiş ancak* tespiti, koca bir hayat boyunca edinilen bilgilerin bir sürü elekten geçtikten sonra geriye kalan dedikodudur. Bizim sohbetimizle ilgisi fazla olmasa da ilim ile bilgiyi karıştırmamak lâzımdır. İkisi birbirine yakın görünse de ayrı vadilerdir ve bir araya gelmeleri için belki yıllar gerekir; zaten bir araya geldiklerinde de bilgi ortada kalmaz. Bilgi binası ihtişamlı görünse de zayıftır. İlim binası ise mütevâzidir. Binaya ihtiyaç hâlinde kullanılmak üzere boşluklar bırakılmıştır. Başım-dan geçen bir olayı anlatmadan geçmemeliyim: Bir şiir programı için bulunduğumuz bir sohbet sırasında gül ve bülbülle ilgili ezberinde çokça şiir olan iki hoca marifetlerini sergiledikleri sırada ben “bülbülle gülün öyle aşk meşk ilişkisi olmadığını, bülbülün sabahleyin gül goncasının açıldığı sırada içindeki on on beş adet gül

bitini veya kurdunu yemek için çırpındığını, bunu bir belgeselde izlediğimi söyleyince şaşırdılar. Tepkileri de sert oldu. Şiir programının maddi destekçisi olan şâir, sözü “ben bu benzetmeyi beğenmedim” diye kesip attı. İlmle bilginin farkı tam da burada iki hocanın tepkisinde ortaya çıkıyor. Ezberlerindeki şiirler sahip oldukları bilgileri idi. Akademik olarak da belli bir irtifai kesbettikleri için bilgi binalarına atılan taş yapıyı sarstı. Sarılan aslında sahip oldukları tekebbür binasıydı. Bu yapı ilimle yapılmış olsaydı tevazuu gelen aykırı bilgiye sahasında bir yer ayırmış olacaktı. Ben açıkçası söylediğime pişman olarak, bir daha o eşhasla bir arada olsam bile kibirlerine nefes bile dokundurmamaya karar verdim. İşte şiire meraklı gençlerin önündeki tehlikeler. Bilgi sahibi olmakla ilim sahibi olmak ayrı şeylerdir. Şimdi gençlere bir süre şiir yazmayı bırakın, bu süre içinde şiir okuyun. Geçmiş ustaların geçtiği yollara bakın, neler toplayabileceğinizi hesap ederken, kendi gönül torbanızın hacmini de genişletmeye çalışın desek kaç kişi sözümüzü dinler? Geçelim. Geçmeden Merhum Yahya Kemâl'e şiir kitabını takdirlerini umarak sunan acemi bir şâire üstadın şâirin kitabında geçen bir mısraı okuduktan sonra verdiği cevabı hatırlayalım: Kitabın içindeki bir şiirde şöyle bir mısra var: “Sabahleyin bir horoz eyliyordu benim ile istihzâ”. Üstadın cevabı şu: “Oğlum horoz haklı”. Bilmem analatabildim mi?

Gelenekle gelecek arasında kurulan köprüden elimizi kolumuzu sallayarak geçebilir miyiz? Bu köprüden geçebilmek için hangi çığırlardan geçmemiz gerekir?

Hiçbir medenî milletin geleneği ile geleceği arasında köprü yoktur. Çünkü dün okunan kitabın yazıldığı yazıyı yarın okuyamamak gibi bir zulmü yaşamamışlardır. Bu sebeple senin sorduğun soru bizim memleketimizde işlenmiş bir irfan cinâyetini imâ etmesi bakımından sahici bir idraki ifade ediyor. Burada sıkıntı bizim elimizi kolumuz sallayarak geçmemiz diye bir rahatlığımızın olmamasıdır. İki vadi arasında bir zelzele meydana getirilmiş ve geçmişin zenginlikleri o tarafta, gelecek dediğimiz meçhul de bu tarafta kalmıştır. Bu bakımdan gelecek karanlığına geçmeye çalışanlar her hangi bir yerlerini sallamadan de geçiyorlar. Uçurumun öteki yakasından seslenenlere kulak asacak vakitleri yok şâirlerin, yazarların. Çünkü dönüp o seslere kulak verecekler; iyice anlamak için de belki karşıya geçmek için uzunca bir yol kat edecekler ve dönüşte onları tanıyacak kimse kalmamış olacak. O zaman biriktirdiklerine de lanet edecekler. Harf devrimiyle sanıldı ki yazıyı öğrendiğimizde birden medenî olacağız. Oysa bizim milletimiz gözüyle fazla değil kulağıyla yol alır. Dolmuş duraklarında veya ara duraklarda durup bekleyin. Mutlaka okur yazar ve hatta yüksek okulu tedris etmiş insanların bile dolmuşun önündeki tabelayı göre göre şoföre “.....ya gider mi?” diye sorduğuna şahit olacaksınız.

Bizim bu meraya otlamak için ilk girdiğimiz günlerde ardımızda bırakıp geldiğimiz otlaklarda toprağımızın aslı nimetleriyle say ki ilk çorbamızı içmiştik. Hamdederiz. Karşılaştığımız ekâbir takımı (büyükler demediğime dikkat isterim. Ekâbir sözünden istihzayı havi olması sebebiyle yararlanıyorum) o yarılan vâdinin arkada kalanıyla ilgilenmemize hep alayla baktılar. Meselâ bize hep Batı Müziği klasikleri dinleten birinin senin türkülerinin süresi bu kadar uzun mu diyerek bizi kendimizden soğutmaya çalıştığı maceralar yaşadık. Meselâ biri türküler için cumhuriyetin kurucu ekibinin bir içki masasında Yemen türküsü icra edildiği sırada türküyü söyleyenı susturup, Yemende ne işimiz vardı sorusunun ardından Türkülerde kan var ithamının aynısı kelimesi kelimesine İslamcı olduğunu bildiğimiz veya zannettiğimiz ağızlardan duyduk: Türküde kan var. Aklımıza hemen şu geliyor yerli bildiğimiz hem de bayağı şöhreti iktisap etmiş bu insanlar bu tavırlarıyla bize mi takıyye yapıyorlardı, yoksa düşman gördüklerini söyledikleri o fikir iktidarına mı? Şiir dışına çıkar gibiyiz ama aslında şiirin içindeyiz: Meraksız bir okuyucuya sahibiz. Şöhreti bir ucundan yakalamış insanların arkasından kör kütük gidiyoruz. Bu hususu *Türkü Dinleme Âdâbı* yazılarımda şöhrete tapınma başlığıyla topladım. Geçelim.

Köprü mazmunun sağlam... Ama iş köprü kurmaya geliyor. Yukarıda arz ettim: Köprüye yöneldiğinizde sizden olanların, aslında olduklarını zannettiklerinizin paçanızdan tutup edebî iktidarın kulluğuna çekeceklerini göze alacaksınız. Belki Fuzûlî'ye yalvaracaksınız. Karacaoğlan'ın, Seyrânî'nin sazına kulak vereceksiniz. Hatta karşıya geçip işi iyice idrak etmeye çalışacaksınız. Alacağınız cevap Temel'le Dursun'un muhaveresine dönecek: Temel'e derenin karşısına geçmek istediğini söyleyen Dursun'a temelin cevabı: Zaten karşıdasın.

Günümüzde geleneksel şiirin memelerinden emmeden modern şiir yazılabilir mi?

Dil devriminin sofrasında yemlenmiş zevatın etrafında birçok şâir bilinen genç, olgunluk çağında hatta daha ileri yaşta insanlar var. Kelime dediğimiz şey bu şâirlerin elinde bir gül dalı. Ancak dikeninden de, yaprağından da gülün râyıhasından da arınmış, keman çalmada tercih edilen gül ağacından yay gibi. Şiirin memelerinden önce şiirin vücûda geldiği irfanın memelerine yapışmak lâzımdır. İkinci olarak da irfânın beslediği fikir arsasında biten taneleri tanımak, o tarlada otlamak ve kendi insanını yabancı örflere yaslanarak aşağılamamak. Bu toprağın şâiri olarak Muhammedî ruhun malzemesine talip olmak. O'nu anlatmak için başkalarının putuna pâyeye olan isimle anmamak. Göreceği rüyâyı, kuracağı hülyâyı tabir edecek iç zenginliğini iktisap etmek gerekir. İçinin kabı dolduğunda zaten taşacak. Allah ben halk edicilerin en güzeliyim buyuruyor. Şâir de halk edeceği şiir cesedine edindiği ruh ikliminden üfleyerek ona can verecek. İnsan kendisine Allah tasarrufuna verilmiş her nimeti gönülleri musahhar kılmak bâbında Allah'ın yeryüzündeki halîfesi olduğunu idare ederek mânaları derleyip söze ve ahenge dönecek. Şiir nasılsa arkadan gelir.

Divan ve halk şiirini tanımadan günümüz “modern şiiri”ni yazarken karşılaştığımız engelleri nasıl aşmalıyız?

Şimdi çok ünlü, kitapları çok satılan, bu kadar satıldığına göre çok okunan modern şiirin şâirlerine ve bulunabilirse onların okuyucularına sormak gerekir bu soruyu. Ama şunu söyleyelim: Bu şiir bu ülkenin şiiri olmaz. Türkçe yazılır ama Türk şiiri sayılmaz. Çoğu ehl-i hâl arkadaşımızın bu şiirler için “Yahu bir yerlerden tercüme edilmiş ama galiba yanlış da tercüme edilmiş metinler” gibi diye belirttiği gibi hakiki bir hayatîyeti ifade etmez. Son zamanlarda çokça rağbet gören konservatuvar mezunu gençlerin türkü söylemelerine benzer o şiir. Kitabımda koma medeniyettir başlığıyla ele aldığım konu asıl şevkini şiirde yaşamaya çalışıyor. Türkü söylediğini sanan bu tip insanlar (sanatçı demediğime dikkat istiyorum) türkünün yaşayıp yeşerdiği ruh ikliminden habersiz, hatta o ruha düşman bir kültür mevrânında otlayıp bize Türk sütü içirmeye çalışan ithal tüccar tâifesidir. İçimizin sesini “gâvur” komalarıyla bozan gayretin aynısını şiirde de yaşıyoruz. Yahu uzmanlar kaç zamandır, kendi ülkemizin toprağında bile, gittiğiniz şehrin sebzesini oranın insanının pişirdiği yöntemle pişirin diye bas bas bağıyorlar. Bu ne demektir anlaşılmalıdır. Burası Türkiye’dir milletimizin ruhuna hürmetimiz yoksa bu milletle ilgili söylenecek her şey yalandır. Bir de tamamlayayım: Emperyalizmin amaçlarına güle oynaya hizmet etmektir. Bu meseleyi *Türkü Dinleme Temrinleri* kitabında Mevlânâ’nın Mesnevîsinden bir örnekle açıklamaya çalıştım.

Sözlü bir medeniyetin köşe taşlarını oluşturan şiir nasıl oldu da gönül ve ruh ikliminden uzaklaşarak içi boş kelime yığınlarıyla dolu sadece manası yazanın karnında saklı “şiir” şekline dönüştü?

Bu soruda bir yanlış var. Şiirin manası şâirin karnındadır. Neden? Çünkü şiir anlaşılacak için değil, muhatabının yukarıda işaret ettiğim insanların gönül telleri üzerinde marifet icra edip onu musahhar kılmak ve sonunda Hâlık-ı mutlak olanın eserine kalp gözüyle bakmasını sağlamaya çalışır. Ruh ve gönül ikliminden uzaklaşmaz şâirin söyledikleri. Telezzüz veya tahazzüz edilmeleri kalbi bir meseledir ve o kalbin sahip olduğu irfan ve idrâk ile hayat bulur. Mâna bulur demediğime dikkat isterim. Eğer bir şiir metni her kes tarafından aynı şekilde aynı haz ve lezzet ile karşılaştırılıyorsa zaten şiirden çok her hangi bir bilgi veya haber metni demektir. O zaman işte şâirin de aynı iklimde nefes alması o iklimin yeşerttiği vadide otlaması ve gıdalanması gerekir ki, o dediğin şiir sayılan metinleri ciddiye almamak, yırtıp atmak gerekir. Senin şikâyetçi olduğun meselede okuyucuların da kabahati büyüktür. Eğer tespit ettiğin gibi iseler senin de onları yırtıp bir köşeye atmaman suçtur.

Şiir bize neyi anlatır?

Şiir her okuyucuya neyi anlatırsa bize de onu anlatır. Şiir ayrıca bir şeyler anlatmak zorunda değildir. Şiirin işi içini uyarmak, yüreğine yanıyorsa su serpmek, yanmıyorsa yanması için bir kıvılcım için kibrit çakmak ve en sonunda o yaralı yüreğe bir merhem olmaktır. Aslında her sanatın işi budur ve en önemlisi bütün sanatların işi mensup olduğu milleti sevmek, onu bütün insanlığa sevdirmektir. Yunus ne diyor bak:

“Dilsizler haberini kulaksız dinleyesi

Dilsiz habersiz sözü can gerek anlayası”

yahut *“Benim ile mercimeği taşı yâr”, Sevdâ değil bir alâmet”, “Havada da kar sesi var”*. Şimdi bu beyti açıklamaya manasını anlamaya çalışmak şiirle hiç işi olmamış olmak demektir. Hissetmek. Eğer düşünmek gerekiyorsa söz ve can üzerinde düşünmek. Sonra da Allah’ı anmak... Yol budur ve bu kadardır. Şiir bu mısralarda dikkat edilirse hakikatin kendisiyle hiç ilişki kurmuyor. Yanına bile yaklaşıyor hakikatin. Şiirin işi bizim gözümüzle görüp hakikat zannettiğimiz şeyin arkasından dolanıp, bize o hakikatin arkasında olup bitenleri ilan ve i’lâm değil; îmâ ve ihtar etmektir.

Şiirde usta çırak ilişkisi var mıdır?

Yukarıda dülger örneğini vererek usta çırak ilişkisini anlatmaya çalıştım. Pîri olmayanın pîri Şeytan’dır denmiştir. Bizim gelenğimiz dülger örneğine benzese de bir yanıyla kelâma dayalı olduğu için insanın içiyle ilgili bir ilişkiyi ifade eder. Bu vadide elbet bir ustaya intisap ile o yolda mesafe kat edilmesi düşünülür. Ancak iç dediğimiz saha irfan sahasıdır. Bu bakımdan bir ustaya bağlanmaktansa birçok ustayı kendisine kılavuz olarak seçmesi şâirin ve yazarın yararınadır. Bu her çeşmeden bir tas içip bütün suların lezzetine ulaşmak gibidir. Tasavvuftaki “aramakla bulunmaz; ama bulanlar arayanlardır” kelâmı fehvâsınca ustayla bulunmaz ama bulanlar ustayla bulmuşlardır.

Şair kendi üslubunu nasıl oluşturur?

Merhum Âşık Veysel’e sormuşlardı: Nasıl usta oldun diye. Cevabı şöyleydi: Ben sazda maharet kesbedince on yılı aşkın bir süre usta malı çalıp söyledim. Benim aklımda on dört yıl kalmış ama yanlış söylemeyelim, öyle bir süre sonra bir önceki soruna da cevap olarak söyleyelim. O kadar yıl sonra dilim çözüldü, kendim söylemeye başladım. Veysel’ininki türküydü. Türkü şiirle müziğin ötesinde bir şeydir. Karıştırmamak lazımdır. Burada onun sözü yukarıda geçti: bir mürşid ihtiyacını ihtiyacına işaret ediyor. Ancak mürşitten iktisap edilen bilgiyi talibin kendi ruh kalıbında şekillendirerek ilim hâline getirmesiyle şâir kendi üslubuna ulaşır.

Gelenekten habersiz geleceğe şiiri nasıl taşırsınız?

Taşıyamazsınız. Hiç de zahmet etmeyin. Bırakın geleceği ortaya çıktıktan on gün sonra bile bir hayatîyet ifade etmeyen şâir ve şiirleri var. Boş verin. Baştan beri zaten bu soruya cevap arıyoruz.

Modern şiir ya da günümüz şiiri deyince neyi anlıyoruz?

Ben bir şey anlamıyorum. En iyisi sen bu soruyu modern şiirin ünlü ustalarına sor.

Edebiyat dergilerinde şiir “başrol oyuncusu” olarak ön yazıdan hemen sonra “cam kenarı”nda yer almasına rağmen neden şiir kitapları basılmıyor, basılsa da satmıyor. Şiir dergilerin ya da okurun “dolgu malzemesi” mi oldu?

Çok yazılıyor bir. Ayrıca şiir mi alt alta yazılmış bir takım mırıltılar mı belli değil. Bazı arkadaşların kitaplarını okuyorum. Yayınevlerinden gönderiyorlar. Sağ olsunlar. Emek mahsulü, yürek teri dökülmüş metinler. Çok güzel düşünülmüş çok derin hisleri ifade eden sözler var kitaplarında, fakat şiir yok. İranlı şâirlerle birlikte hazırlanan bir şiir programında bir arkadaşın şiirini Farsçaya çeviren arkadaşlar o şiir diye okunan metni çevirmekte zorlandılar. Zorlukları metnin bir şey anlatmamasından kaynaklanıyordu. İranlı şâirler üsteleyince çeviren arkadaşlar bir aşk şiiri diye geçiştirmeye çalıştılar. İranlı şâirlerin o andaki talepleri can alıcıydı: Bâri mazmununu söyleyin. Bakın başımıza bir de mazmun çıkardık. Şimdi mazmun nedir diye sorun bakalım ne cevap alacaksınız? Fazla kurcalayıp kimsenin hışmını çekmeyelim.

Kitaplar aslında basılıyor. Basılıyor da satmıyor. Satılmadığı için de basmakta zorlanıyor bu işi yapanlar. Bence haklılar. Şiirin dolgu malzemesi olduğu da doğrudur. Çünkü kolay yazılıyor. Bir de her kes şâir. Geçenlerde biri hocam ben evrensel şiir yazmaya odaklandım gibi sözler söylüyordu. Kitabına baktım... Ötesini söyleyip kimseyi kırmayalım.

Edebiyat emekçisi derviş bir ağabeyimizin bir televizyon programında, program sürerken kulise geçip çok kısa bir sürede üç tane şiir yazdığını övünerek söylediğini hatırlıyorum. Çünkü kadimdeki gibi bir kâidesi, vezni, redifi mazmunu hatta türkülerdeki hece sayısı gibi unsurlara hiç ihtiyaç göstermeyen şiir. Aslan gibi de şiir oluyor. Ne diyebiliriz? Hele son zamanlarda kibriden mısraı yere düşse eğilip almayacak tipler türedi ki, birini merhum ve mağfur ağabeyimiz Bahaeddin Karakoç “Yahu adam şâir, bir masada sohbet ediyoruz, ben şiirle ilgili bir şeyler söylüyorum, adam özellikle ilgilenmediğini belirtmek için havalara bakıyor diye” yakınıyordu. Burada da edep meselesi ortaya çıkıyor ki, ondan söz etmeye cesaretimiz de gücümüz de yetmez.

Şiir kitaplarının da hikâye, deneme ve roman kitapları gibi çok okunması için özellikle Milli Eğitim Bakanlığının öncülüğünde edebiyat öğretmenlerinin öğrencilerine şiir ezberletmeleri ve şiir kitapları önermeleri şiiri ve şiir kitaplarına açılan kapıyı aralar mı?

Milli Eğitim Bakanlığını neden karıştırıyoruz, her hâlde şiirin adını da ortadan kaldırmak için. Şiirden öğretmenlere ne bakanlığına ne!... Öğretmenler şiir biliyorlar mı? Öğretmenler şiiri seviyorlar mı? Devletin verdiği görev olarak yapılan şiir sevdirmeye nasıl olabilir. Bir de zaten herkes şâir. Çoğu aydınımızın kanaat önderi bildiği ve şâir sandıkları iki öğretmen biliyorum: Onların öğrencilerinden birinde bile şiire bir yatkınlık peyda ettiremediler. Geçelim bunları sevgili Tayyib.

Osmanlı Padişahlarının kahir ekseriyeti şiir ya da bir güzel sanatla ilgilendiğinden bir ince ruha sahiptir. Bundan dolayı içinde yaşamış olduğumuz yüzyıldan önce yaşamış şâirler şiirleriyle hâlâ yaşamaya devam ediyorlar. Bu hususta gerek devleti yönetenler gerekse şehir eminlerine reçete olacak düşünceleriniz nelerdir?

Sevgili Tayyib neden her işe devleti karıştırmaya çalışıyorsun? Kaçınıcı sorudur hep devletle dolaşıyorsun. Şehir eminleri kendilerine yararı olmayacak hiç bir işe yanaşmazlar. Yani hiç bir Belediye Başkanı ve siyaset ehli binmeyeceği eşeğin önüne ot koymaz. Bu durum hâliyle emanet aldıkları şehirlerin irfan sahasına da yansıyor. Bırakın şehir eminlerini, yazar, çizer vs. dernekleri bile Cumhurbaşkanımızın ısrarla üzerinde durduğu yerlilik ve millilik meselesine yeni bulaştılar. O da Cumhurbaşkanı söz etti diyedir. Devletten sen de gözünü kulağını ayırmadığın için farkında değilsin: Milliliğin ne olduğu meselesinin anlaşılması bile belki ikinci Belediye seçimlerine kadar sürer. Şâirden Şehreminine ne? Kimseye bulaşmadan benim İlimin Büyükşehir Belediyesi’nden söz edeyim. Bir arkadaşımız beş altı şâirin Şanlıurfa’da bir araya gelip şiiri ve Şanlıurfa’nın kültür hayatı üzerinde şiirin vaki veya muhtemel tesirleri üzerine hazırladığı bir kültür projesine, şehir dışından getirilecek şâirlere verilecek yol, barınma ve bir miktar telif ücretini bile çok görerek red cevabı verdi. Sadece Büyükşehir değil bir kaç ilçe belediyesi de. Yalandan kimse ölmemiş ya her devlet veya hükümet erkânı geldiğinde buralar kültür ve medeniyet merkezleridir, kültürü geliştireceğiz gibi nutuklar atılır. Asıl noktayı unutmamalıyız: Turizmi geliştireceğiz denildiğinde bütün akan akmayan duran sular durur. Mesele Turizm olunca ben devlet ve hükümet erkânından kimsenin şiir, kültür, medeniyet, irfan diye bir meseleyi akıllarına getirdiklerine dair yüzlerinde bir işarete rastlamadım.

Padişahlara gelince, onlar hem şâirdiler hem de bu güne kadar ülkemizin görüp görebileceği bir kaç bakanandan biri olan Nabi AVCI’nın ifadesinde hakikatini bulan “Devlet kültür üretmez, gelişmesine yardımcı olur” fiilinin uygulayıcıları idiler. Şimdiki erkânın ise kendilerine danışmanlarının bildirdiklerinden başka şâire bakacak ne zamanları ne de gönülleri var. Sezai Karakoç’un ve Üstad Necip Fazıl’ın bir iki şiirinden başka politika pazarında getirisi yok. Böyle şeyleri düşünmek de gündeme getirmek de boş ve faydasız şeylerdir aziz kardeşim. Biz dönelim Yunus Emre, Karacaoğlu, Seyrânî, Fuzûlî, Nâzım, Yahyâ’nın, Ercişli Emrah’ın feyz yollarını gözleyelim. Ve işimize bakalım.